

رویداد علمی اشتراک گذاری تجارب و ایده ها

درباره رویداد

رویدادهای علمی اشتراک گذاری تجارب و ایده‌ها بحث‌های مرتبط با تجربیات و ایده‌های جامعه علمی موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی را شامل می‌شود. دامنه موضوعی این رویدادها در برگیرنده نتایج طرح پژوهشی، تجارب سفرهای علمی، فرصت‌های مطالعاتی، مقالات علمی پژوهشی و تجارب زیسته می‌باشد که در یک فضای گفتمانی به اشتراک و بحث گذاشته شده و بر مبنای آن درس آموخته‌های برای نظام آموزش عالی ایران ارائه می‌شود.

تهیه و تدوین:

حامد کمالی

آرمینا قربان شیرودی

معاونت پژوهشی، سال اول، شماره اول، مهر

۱۳۹۸

وزارت علم، تحقیقات و فناوری

موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی

WWW.IRPHE.AC.IR ، WWW.IRPHE.IR

آدرس: ایران - تهران - خیابان نلسون ماندلا
(آفریقا) - کوی گلغام - پلاک-۷۰

تلفن: ۱۷-۰۶۱۶-۲۲۰۱ (۲۱) (۹۸)
نمابر: ۲۶۲۰۳۵۹۶-۲۲۰۵۰۳۳۸

موسسه پژوهش و برنامه ریزی
آموزش عالی

اشتراک‌گذاری تجارب و ایده‌ها

مدیریت پژوهش؛ تجربه شرکت در کارگاه آموزشی در برلین آلمان

ارائه دهنده: دکتر نسرين نورشاهی؛ عضو هیأت علمی موسسه پژوهش و برنامه ریزی
آموزش عالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی

پروژه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی

پتانسیل آموزش عالی در آلمان چگونه است؟ انواع سازمان‌های پژوهشی در آلمان کدامند؟ اینها سوالاتی است که "سوزانه" نماینده امور بین‌الملل وزارت علوم آلمان به آن پاسخ می‌دهد. وی می‌گوید اغلب مهاجرهای آلمان را ترک‌ها، لهستان‌ها، ایتالیایی‌ها، رومانیایی‌ها و ایرانی‌ها تشکیل می‌دهند. طبق آمار و مستندات این وزارت، ایرانیان حاضر در آلمان ۶۴ هزار نفر می‌باشند که تعداد ۷ هزار نفر آنها را دانشجویان تشکیل می‌دهد. ضمن آنکه پتانسیل و ظرفیت‌های آموزش عالی در کشور آلمان قابل توجه است. به طوری که در این کشور حدود ۱۱۳ دانشگاه وجود دارد که از این تعداد، ۲۶ دانشگاه کاربردی، ۱۳۵ کالج خصوصی و ۶۴ دانشگاه را سایر کالج‌ها تشکیل داده‌اند. سازمان‌های پژوهشی نیز در کشور آلمان به دو دسته کلی کاربردی و وابسته به دستگاه‌های اجرایی تقسیم می‌شوند. این موسسات از تنوع و سطح فعالیت ملی و بین‌المللی قابل توجه‌ای برخوردار هستند.

درس آموخته: ماموریت‌گرایی مراکز علمی پژوهشی

در این راستا موسسه "هلمپوتس" ۱۶ شعبه، "ماکس پلانک" ۸۳ شعبه داره و "لایپنیتس" از ۸۸ شعبه داخلی و خارجی برخوردار است. علاوه بر آن موسساتی وجود دارند که با هدف کمک به دولت مرکزی و دولت‌های ایالتی به فعالیت می‌پردازند. ماهیت و کارکرد این موسسات مانند موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی در ایران بعنوان اتاق فکر دولت‌های مرکزی و ایالتی در زمینه سیاست‌گذاری و برنامه ریزی آموزش عالی به ارائه خدمات می‌پردازند.

مقدمه

در این میزگرد بناست تجربه شرکت در کارگاه آموزشی با محوریت بحث مدیریت پژوهش به اشتراک گذاشته شود. این کارگاه به دعوت کشور آلمان و بنا به هماهنگی‌های به عمل آمده میان پژوهشگاه وزارت نیرو و وزارت علوم آلمان و همچنین روابط بین‌الملل وزارت عتف، برای مدیران استراتژیک پژوهشی ایران به مدت دو روز در موسسه پژوهشی لایپنیتس آلمان در اردیبهشت ماه ۱۳۹۸ برگزار شد. اولین روز به طرح بحث چند اندیشمند در حوزه مدیریت پژوهش اختصاص یافت. روز دوم نیز بازدید از امکانات و فعالیت‌های موسسه لایپنیتس در نظر گرفته شد. ضمن آنکه شکل و چگونگی ارائه محتوای کارگاه به صورت ارائه‌های مختلف با تاکید بر سطح خرد مدیریت پژوهش و پیگیری این بحث که پژوهش از منظر مدیریتی با چه اصطلاحات، مفاهیم و محورهای مواجهه است، سازماندهی شده بود. در این باره، تجربه شرکت در این کارگاه از منظر نحوه سازماندهی، موضوعات مطرح شده، روش و تکنیک‌های اجرا، نحوه برنامه ریزی و درس آموخته‌های آن به اشتراک گذاشته می‌شود.

آموزش عالی در آلمان

وزارت علوم آلمان چه کار می‌کند؟ چه کشورهای مهاجری در آلمان جمعیت مهاجر را تشکیل می‌دهند؟ بودجه وزارت علوم آلمان چقدر است؟ ظرفیت‌ها و

ضمن آنکه هر یک از موسسات در کشور آلمان دارای ساختار، بودجه و ماموریت مشخص و مجزا می‌باشند. به عبارتی تقسیم کار دقیق میان موسسات پژوهشی در آلمان وجود دارد. لذا ماموریت موسسات علمی در آلمان به صورت دقیق و شفاف مشخص شده و به شکل متمایز ولی در عین همکاری به فعالیت می‌پردازند.

هر یک از موسسات در کشور آلمان دارای ساختار، بودجه و ماموریت مشخص و مجزا می‌باشند. به عبارتی تقسیم کار دقیق میان موسسات پژوهشی در آلمان وجود دارد. لذا ماموریت موسسات علمی در آلمان به صورت دقیق و شفاف مشخص شده و به شکل متمایز ولی در عین همکاری به فعالیت می‌پردازند.

موسسه "لایبنتس" یک موسسه پژوهشی است که در سال ۱۹۹۵ تشکیل شده است. چشم اندازه و هدف عمده آن تعریف پروژه‌های مساله محور در سطوح کیفیت بالا و بازه‌های زمانی کوتاه مدت است. بودجه این موسسه حدود ۲,۱ میلیارد دلار بوده و منابع انسانی آن حدود ۱۹/۷۰۰ نفر می‌باشد. دامنه تحقیقاتی این موسسه بر تحقیقات آموزشی و علوم انسانی، اقتصاد، علوم اجتماعی، علوم زیستی، ریاضی، علوم طبیعی، مهندسی و تحقیقات زیست محیطی متمرکز است که برای هر بخش شعب متعدد داخلی و خارجی تاسیس شده است. از ویژگی‌های خاص این موسسه می‌توان به برخورداری آن از تنها میکروسکوپ جهان اشاره کرد که به بسیاری از آزمایشگاه‌های ملی و بین‌المللی خدمات ارائه می‌کند. علاوه بر آن، این موسسه زیرساخت‌های گران‌قیمتی دارد که به شکل مشترک توسط دانشجویان دکتری و محققان سراسر جهان مورد استفاده قرار می‌گیرد. نحوه طراحی فضاهای آموزشی و تحقیقاتی این موسسه به گونه‌ای است که کلیه نیروهای پژوهشی اعم از دانشجوی دکتری، مجری پروژه، مدیر پژوهش، کارشناس پژوهش و.. کنار یکدیگر و در قالب یک کارگروه پژوهشی به فعالیت می‌پردازند. علاوه بر آن بخش اداری این موسسه بسیار ساده و بدون تشریفات خاصی است. به همین خاطر هیچگونه ابزار و تجهیزات تشریفاتی وجود ندارد و تمامی امکانات و شرایط حسب نیاز سازماندهی شده است.

درس آموخته: کار گروهی در فضایی مبتنی بر اعتماد و صمیمیت

نحوه طراحی فضاهای آموزشی و تحقیقاتی موسسه لایبنتس به گونه‌ای است که کلیه نیروهای پژوهشی اعم از دانشجوی دکتری، مجری پروژه، مدیر پژوهش، کارشناس پژوهش و.. کنار یکدیگر و در قالب یک کارگروه پژوهشی به فعالیت می‌پردازند. بخش اداری این موسسه خیلی ساده و بدون تشریفات خاصی است. هیچگونه ابزار و تجهیزات تشریفاتی وجود ندارد و تمامی امکانات و شرایط حسب نیاز سازماندهی شده است.

بازار و فضای آموزشی در شرایط حساس: نیاز سازماندهی پژوهش

موسسه لایبنتس در زمینه‌های مختلف پژوهشی و آموزشی فعالیت می‌کند

در این زمینه، موسسه لایبنتس با همکاری سایر موسسات و مراکز پژوهشی

مدیریت پژوهش در سطح خرد

آقای "پیتر" مدرس کارگاه مدیریت پژوهش در بحث از مدیریت پژوهش در سطح خرد، تفکر در مورد چند سوال کلیدی و مهم را برمی‌شمرد:

بیاندیشید که چه چیزی از اینجا با خود خواهید برد؟

تفکر کنید که برای چه اینجا هستید؟

قرار است اینجا چه چیزی را داشته باشیم؟

بیاندیشید که چه چیزی از اینجا با خود خواهید برد؟

این شکل از مدیریت، با ماموریت، چشم انداز و استراتژی سازمان در ارتباط است. در بحث استراتژی ابعاد متعدد و متنوعی مطرح است. در حقیقت در سطح خرد و کلان مدیریت پژوهش یک واژه و اصطلاح مهمی به نام استراتژی مطرح است. در این خصوص سه سوال کلیدی متشکل از: چرا؟ چگونه؟ و چه چیزی مطرح می‌شود. به عبارت دیگر، در وهله اول باید توجه داشت که استراتژی با چشم انداز شروع می‌شود چرا که در بیانیه چشم انداز به مواردی همچون هدف، مسیر یا برنامه دستیابی به هدف، چگونگی یا استراتژی اجرای برنامه و تحقق اهداف اشاره می‌شود. برای مثال سه سوال فوق در خصوص چشم انداز شرکت اسنپ که در دنیا به شکل گسترده‌ای توسعه یافته است، قابل بررسی است. این شرکت یک شرکت حمل و نقل بین‌المللی است که در بسیاری از شهرهای جهان هر نوع خدمات حمل و نقل را ارائه می‌کند. البته نکته مهم در این باب اینکه لزوماً و همیشه چشم انداز به سمت هدف رهنمون نمی‌شود؛ به عبارتی چشم اندازها به تحقق اهداف کمک می‌کنند ولیکن ممکن است مضراتی نیز در پی

داشته باشند که ناشی از عدم توجه یا نادیده گرفتن این ابعاد باشد. برای مثال رباتیک‌ها یا مایشن‌های که در کشاورزی مورد استفاده قرار می‌گیرند علاوه بر فواید، مضراتی نیز در پی خواهند داشت. به طور کلی مدیریت پژوهش در سطح خرد و بالاخص بحث استراتژی مستلزم شناسایی قدم‌های اولیه، نقاط قوت و ضعف سازمان، توجه به ذی‌نفعان، و نظرداشت به واقعیات می‌باشد.

درس آموخته: توجه به واقعیات در

پژوهش

مدیریت پژوهش در سطح خرد و

بالاخص بحث استراتژی مستلزم

شناسایی قدم‌های اولیه، نقاط قوت و

ضعف سازمان، توجه به ذی‌نفعان، و

نظرداشت به واقعیات می‌باشد.

رهبری مدرن در سازمان‌های پژوهشی

دقیقه با همکاران خود داشته باشد. همچنین در خصوص بعد توانایی کارگروهی در گروه‌های مجازی مواردی همچون داشتن اهداف مشخص، نقش‌های تعریف شده، مشارکتی بودن و برخورداری از سایر ویژگی‌های گروه کاری با عملکرد بالا در رهبری مدرن مورد توجه قرار می‌گیرد. البته در این راستا موانعی همچون؛ خودبینی برخی اعضای گروه، تضادهای درونی و شخصی، تفاوت سلیقه‌ها، جهان‌بینی‌های متعدد و متنوع، عدم برخورد چهره به چهره و... در گروه‌های مجازی وجود دارد که آسیب‌های متعددی از جمله ایجاد تاثیر منفی در گروه، گم شدن نقش‌ها، افت عملکرد و... را به همراه دارد. با این توضیحات این سوال کلیدی مطرح می‌شود که چگونه می‌توان سازمان‌های پژوهشی را به سازمان‌های مدیریت پژوهش تغییر رویکرد و ماموریت داد؟

رهبری مدرن به چه معناست؟ کارکرد رهبری مدرن چیست؟ در این خصوص سه مفهوم کلیدی؛ مسیر مشخص، تعهد و ارتباط مناسب به ایفای نقش می‌پردازد. به واقع، نقش رهبری مدرن در سازمان پژوهشی ترسیم مسیر مشخص، شکل‌دهی و مدیریت ارتباطات و نهادینه کردن تعهد در همراهان و همکاران خود می‌باشد. اساساً سبک‌های رهبری متعدد و متنوع هستند. سیر تحولات این سبک‌ها گویای حرکت از رهبری اقتدارگرا، پدرسالانه تا رهبری دموکراتیک می‌باشد. در هر یک از سبک‌ها ملاحظات مختلفی وجود دارد. در سبک‌های اقتدارگرا و پدرسالانه با رویکردی تمرکزگرایانه خود مدیر تصمیم گیرنده و در نهایت هماهنگ کننده است، ولی رهبر پیرو سبک دموکراتیک در جهت اغنا کردن دیگران در تصمیم‌ها اقدام می‌کند و همچنین نقش آن پیشنهاد دهنده و تصحیح‌گر است. در چنین شرایطی، به جای تکنیک‌ها و ابزارهای مدیریت سنتی همچون؛ جدول گانت، SPM ها و... بر ابعاد مهمی همچون اعتماد، ارتباطات مبتنی بر صداقت و احترام، پذیرش تفاوت‌های فردی، دیالوگ‌های غیر رسمی، تمرکز بر نقاط قوت و استعدادها، مدیریت نقاط قابل بهبود، تمرکز بر عملکرد، انگیزه و درگیر شدن، توانایی کار گروهی و... تاکید می‌شود. تاکید بر این ابعاد در رهبری مدرن به حدی مورد توجه است که گفته می‌شود هر رهبر و مدیر پژوهش حداقل در سال چهار بار می‌بایست دیالوگ غیر رسمی به مدت ۴۵

درس آموخته: رهبری مدرن در

مدیریت پژوهش

دنیاى امروز با ابهام، پیچیدگی، چندوجهی مواجهه است. با در نظر داشت به چنین ویژگی‌ها و مواجهه با چنین دنیاى پرتلاطم و ابهام آلودی، رهبری مدرن راهشگاه می‌باشد. در این نوع رهبری، به جای تکنیک‌ها و ابزارهای مدیریت سنتی همچون؛ جدول گانت، SPM ها و... بر ابعاد مهمی همچون اعتماد، ارتباطات مبتنی بر صداقت و احترام، پذیرش تفاوت‌های فردی، دیالوگ‌های غیر رسمی، تمرکز بر نقاط قوت و استعدادها، مدیریت نقاط قابل بهبود، تمرکز بر عملکرد، انگیزه و درگیر شدن، توانایی کار گروهی و... تاکید می‌شود.

بنیاد پژوهش آلمان DFG

آقای "فندر" بعنوان نماینده نهاد DFG تشریح می‌کنند که ما اصلاً کی هستیم؟ هدفمان چیست؟، چیکار می‌کنیم؟ وی نهاد خود را یک حامی پایدار پژوهش معرفی می‌کند و می‌گوید که اعضای آن متشکل از دانشگاه‌ها، اعضای هیأت علمی و سازمان‌های تحقیقاتی هستند. بودجه ما در سال ۲۰۱۸ حدود ۳/۲ بیلیون یورو بوده است، و توسط فدرال گاورنمنت و حدود ۱۶ ایالت حمایت می‌شود. در مورد فعالیت‌ها و محتوای این سازمان می‌توان گفت که DFG هیچ گونه تماتیک خاصی ندارد. بدین معنی که الویت خاص موضوعی یا دامنه مشخص موضوعی ندارد، به طوری که فعالیت‌های آن محدود به یک حوزه مشخص نیست. زمان‌بندی فعالیت‌ها متغیر و بدون چارچوب مشخص است، محدودیت همکاری منطقه‌ای در این سازمان موضوعیت ندارد، گرایش‌های سیاسی در فعالیت‌ها تأثیری ندارند، و آمادگی هر نوع حمایت و همکاری با همه فرنگ‌ها، نژادها و حکومت‌ها را دار می‌باشد.

شرکای وزارت علوم در آلمان

در کشور آلمان نهادها و سازمان‌ها در زمینه تامین منابع مالی و دستیابی به اهداف بین‌المللی، وزارت علوم آلمان را همراهی می‌نمایند. در این باره سازمان MPF در زمینه پروژه‌ها، سازمان DFG در زمینه گرنت‌های پژوهشی و همچنین نهاد DAAD در جابجایی و تحرکات و تبادلات علمی بین‌المللی مطرح و شاخص هستند. ضمن آنکه از فاند صنعت نیز برای پروژه‌های مشترک و همچنین ارتباطات علمی استفاده می‌شود.

تصمیم‌گیری در DFG

در DFG در مورد پیشنهادهای همکاری چگونه تصمیم‌گیری می‌شود؟ اول اینکه چگونه پروپزال ارسال می‌شود؟ چگونه دریافت می‌شود؟ چگونه ارزیابی می‌شود؟ چگونه ارزیابی می‌شود؟ اعضای کمیته داوری چه کسانی هستند و چگونه انتخاب می‌شوند؟ در این خصوص این نهاد پاسخ به چنین سوالاتی را در قالب یک مدل عملیاتی که ابتدا و انتهای بررسی پیشنهادات پژوهشی بررسی می‌شود را بیان می‌کند. در این خصوص مواردی متشکل از: کیفیت پروژه، مشخصات و سوابق ارائه‌دهنده، اهداف، امکانات و بودجه مورد نیاز مورد بررسی قرار می‌گیرد. ضمن آنکه پس از بررسی موارد فوق، پروپزال پیشنهادی توسط گروه داوری متشکل از هم‌تایان مورد بررسی قرار گرفته و تصمیمات کلی و جزئی متناسب با سوالات و موارد فوق گرفته می‌شود و بر آن مبنا پیشنهاداتی در خصوص میزان حمایت از پروژه و اتخاذ تصمیم نهایی در مورد حمایت یا عدم حمایت به مدیران و تصمیم‌گیرندگان نهاد ارائه می‌کند.

درس آموخته: اخلاق پژوهش

فاندا و حمایت این نهاد بر روی توافقات و استانداردهای اخلاقی مبتنی است. این مساله مهم یادآور این نکته مهم است که پیش شرط بهره‌مندی از فاندها و حمایت‌های این نهاد رعایت استانداردهای اخلاقی توسط گروه‌ها، افراد و سازمان‌ها است.

همکاری‌های علمی بین‌المللی

نوآوری برای وزارت علوم آلمان مهم و اساسی است. غلبه بر چالش‌های جهانی با همکاری بقیه کشورها نیز مهم و اساسی است. اینها در واقع برنامه‌های وزارت علوم آلمان است و در هر یک از این برنامه‌ها، همراهی، همکاری، و تجربه بقیه کشورها را به کار می‌گیرد. این همکاری‌های بین‌المللی در سطوح مختلف به کار می‌رود. این سطوح از تبادل اطلاعات تا تبادل منابع انسانی و انجام پروژه‌های همکاری‌ها و مشترک و همچنین همکاری‌های نهادی در قالب تفاهم‌نامه‌ها، برنامه‌های آموزشی مشترک و.. تعریف می‌شود. مجموعه این ارتباطات به صورت خوشه‌های دانشی در نظر گرفته می‌شود که سطح همکاری و ارزش افزوده متناسب هر سطح را جهت تعیین سطح و نوع همکاری تعیین می‌کند.

تجربه همکاری علمی ایران و آلمان

تجربه‌های همکاری با ایران چه از طریق DFG و چه از طریق DAAD قابل بررسی است. تجربه‌های که این نهادها کمک کننده وزارت علوم آلمان با ایران دارند بر اساس سال و بر اساس نوع پروژه ای رخ داده است. مثلاً در سال ۱۹۷۷ موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی یک تفاهم نامه با این نهاد به امضا رسانده است یا حتی پروژه ای که حتی در تحریم ها بین سال های ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۴ توسط این نهاد فاند شده است.

همکاری این نهاد با سازمان‌ها و نهادهای علمی تحقیقاتی ایران از جمله دانشگاه اصفهان، دانشگاه یزد، وزارت عتف، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، صندوق حمایت از پژوهشگران و.. نیز قابل ذکر است.

**احمد رضا روشن: عضو هیأت علمی موسسه
پژوهشی و برنامه ریزی آموزش عالی**

بنده فکر می کنم لازم است زمینه در نظر گرفته شود. به این معنی که چه تفاوت‌های میان کشور آلمان و ایران وجود دارد؟ به طور مثال در مباحث بر نوآوری تاکید شده است، اما مساله ایران نوآوری نیست. ایران کشوری است که در حال حاضر کارایی از نوآوری برای آن مهم تر است. فرض کنید شما یک کالاسکه‌ای داشته باشید، من فکر می‌کنم در-

جامعه و الگوی بازاریابی که هر کدام متاثر از دو بُعد "تخت - سلسله مراتبی" و "بسته - باز" هستند؛ می‌توانند در زمینه بسط همکاری بسیار موثر می‌باشند، می‌توانند انتخاب کنند. بدون تردید موسسه پژوهش و برنامه ریزی می‌تواند در زمینه انتخاب الگوی مناسب همکاری با توجه به نیازهای منطقه‌ای به دانشگاه‌ها کمک لازم را ارائه دهند تا آنان بتوانند در پرتو همکاری فهم افزاتر افق‌های تازه‌تری را مورد گشایش قرار دهند.

در یکی از اسلایدها بر همکاری بعنوان یکی از ارکان مهم در مدیریت پژوهش اشاره شد. بنده فکر می‌کنم در سیستم آموزش عالی ایران مدل یا شیوه همکاری شناخته شده بین دانشگاه‌ها و موسسات وجود ندارد. این یک شکاف اساسی است. بنده در یک تجربه پژوهشی به دانشگاه‌ها مراجعه کردم و متوجه شدم که بعضی از مسائل مبتلابه آموزش عالی منطقه‌ای است. سوال این است که چرا موسسات پژوهشی نتوانسته‌اند

ایران کالاسکه‌ها به جای چرخ، مربع دارند و به همین خاطر کارها پیش نمی‌رود. در چنین شرایطی انتظار تبدیل این کالاسکه به موشک غیر واقع بینانه است. بنابراین به نظر می‌رسد اولویت در کشور ایران و سیستم آموزش عالی درست انجام دادن کارهای بدیهی است و نه نوآوری. نکته دیگر اینکه اصول یک موسسه پژوهشی اثربخش چیست؟ اصول یعنی باید، بنده فکر می‌کنم برای اینکه یک موسسه پژوهشی اثربخش وجود داشته باشد، ذی‌نفعان داخلی مهم تر از ذی‌نفعان خارجی هستند. همچنین فضای غیر رسمی مهم‌تر از فضای رسمی هست. اکنون بنا به تجارب شرکت در این کارگاه و مشاهده فضای غیر رسمی در سیستم آموزش عالی آلمان، چگونه می‌توان این فضای غیر رسمی و سایر درس آموخته‌ها را در ایران عملیاتی کرد؟ در این خصوص چه محورهایی باید در نظر گرفته شود؟ اینها مواردی است که تامل در آن می‌تواند راهگشا باشد.

عباس رشوادی: عضو هیأت علمی موسسه

پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی

دانشگاه‌های ما می‌باید متناسب با ظرفیت‌های خود روشی را برای همکاری انتخاب کنند که بهتر از همه با قابلیت‌های آنان همخوانی داشته باشد. آنان از میان چهار الگوی شناخته شده همکاری که عبارتند از: الگوی کنسرسیومی، الگوی محفل نخبگان، الگوی

این ارتباط و همکاری را برقرار کرده و با طراحی تیم‌های پژوهشی با همکاری دانشگاه‌ها نسبت به کنکاش مسائل منطقه اقدام کنند؟ لذا به نظر می‌رسد لازم است مدل همکاری درون و برون دانشگاهی بازبینی شده و مدلی متناسب با بافت آموزش عالی ایران طراحی شود.

غلام رضا ذاکر صالحی: عضو هیأت علمی موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی

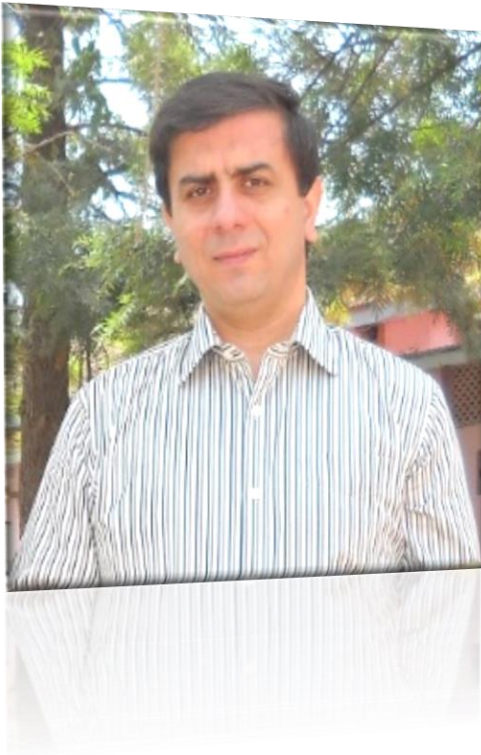

با ملاحظه برنامه آموزش عالی و همچنین سایر بخش‌های صنعتی، فرهنگی، مالی آلمان نوعی میل به قوی شدن مشهود است. به عبارتی پوست اندازی آموزش عالی آلمان با یک پوست اندازی وسیع‌تری که در کل آلمان در حال رخ دادن هست در ارتباط است. بدین منظور زمینه‌های همکاری بین‌المللی را در بستری فرهنگی ایجاد کرده است. به طور مثال نهاد

تبادلات آکادمیک (DAAD) در تمام کشورها و فرهنگ‌ها دفتر و شعبه دارد. این فرایند در اهداف نهاد (DAAD) نیز ذکر شده است به نحوی که اهداف خود را بر پایه شکل‌دهی گفتگوی آکادمیک با کشورهای اسلامی، اعطای بورس‌ها و فرصت‌های مطالعاتی و گفتگو با جهان طراحی کرده است. در همین راستا، یکی از اهداف خاص این نهاد ارتقاء کیفیت آموزش و پژوهش از طریق همکاری است. بنابراین همکاری برای همکاری نیست! همکاری برای ارتقاء کیفیت مد نظر است. دوم ایجاد تجربه‌های جدید در حوزه آموزش و پژوهش که بتواند سینرژی ایجاد بکند. در این خصوص نیز رسوب دانش برای آلمان است و سوم تبدیل شدن زبان آلمانی بعنوان مهم‌ترین زبان علمی و فرهنگی جهان مد نظر است. لذا با کمی تامل می‌توان دریافت که رگه‌های از ملی‌گرایی آلمانی نیز در این همکاری‌ها مشهود است. این موارد نکاتی است که قبل از شروع همکاری پژوهشی در سطح خرد با کشور آلمان می‌بایست به آن توجه شود. با این حال سوال اساسی این است که واقعا آلمانی‌ها دنبال چه چیزی هستند؟ در جواب به نظر می‌رسد آلمان در حال پوست اندازی جهت اوج‌گیری مجدد و خارج شدن از انزوای جنگ جهانی دوم است و جالب اینکه استراتژی خود را بر بستر آموزش عالی انتخاب کرده است. بنابراین این یک فرصت برای آموزش عالی ایران است که بتواند زمینه تعاملات و همکاری‌های بین‌المللی با این کشور را با کم‌ترین هزینه و بیشترین سود فراهم نماید.

هادی مرجائی؛ عضو هیأت علمی موسسه

پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی

ارتباطات علمی به مانند تویی در هواست که هر کس بتواند آن را زودتر بگیرد برنده است. واقعیت این است که ایران از این تسهیلات و ارتباطات به خوبی استفاده نمی کند. به طور مثال در کشور ژاپن همانند کشور آلمان سازوکاری با میلیاردها دلار سرمایه گذاری در زمینه همکاری بین المللی در حوزه موسیقی، سینما، یادگیری زبان، پروژه های تحقیقاتی و.. وجود دارد. در این زمینه آموزش عالی هند نیز از ژاپن الگوبرداری کرده است. بنا به تجربه زیسته ای که بنده در کشور هند داشتم این امر مشهود است. لذا به نظر می رسد یکی از حسن های این گزارش و ارتباطاتی که ایجاد می شود یادگیری این نکته است که واقعا چگونه از این تسهیلات می توان بهره برد؟ چرا که صرف اینکه این امکانات و این فرصت ها وجود دارد کافی نیست و لازم است توجه شود که چگونه از اینها استفاده شود و وارد دستور کارهای تحقیقاتی در آموزش عالی ایران شود.

